

عنوان مقاله:

رمزپردازی نگاره معراج پیامبر(ص) در فالنامه تهماسبی به روش آیکونولوژی اروین پانوفسکی

محل انتشار:

فصلنامه پیکره، دوره 4، شماره 8 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

زهرا شاقلائی پور - کارشناس ارشد هنر اسلامی دانشگاه شاهد تهران - ایران

خشایار قاضی زاده - استادیار دانشگاه شاهد تهران - ایران

خلاصه مقاله:

نگاره معراج در «فالنامه تهماسبی» در عهد صفوی و با بیانی نمادین، به روایت تصویری شیعی از این واقعه می پردازد. این نگاره، با ارائه تصویری متفاوت از معراج، برای اولین بار از آیکون ترکیبی «شیر و خورشید» برای نمایش پیامبر(ص) و امام علی(ع) بهره برده است. «آیکونولوژی» با اتخاذ رویکردی نظام مند، منطقی و چندوجهی، معانی نهفته در آثار هنری را تفسیر می کند. این پژوهش با همین رویکرد به تحلیل سه مرحله ای جلوه های بصری نگاره معراج می پردازد. دو مرحله ی نخست به توصیف و تحلیل «آیکونوگرافیک» نگاره می پردازد و مرحله ی سوم به تفسیر آیکونولوژی و شناسایی ارزش های نمادین مستتر در آن اختصاص دارد. در بررسی نگاره ی معراج فالنامه، این پرسش ها مطرح می شود: در بررسی آیکونولوژی، چه مواردی را به عنوان معنای پنهان و ارزش های نمادین آن می توان مشاهده نمود و آیا با آیکونوگرافی نگاره، می توان به شرایط خلق اثر و جهان بینی رایج دوره صفوی دست یافت؟ هدف پژوهش حاضر، بررسی آیکونولوژی عناصر بصری در این نگاره است. فرضیه ی اصلی پژوهش، تاثیرگذاری شرایط دوران صفوی بر بیان نمادین در نگاره هاست. شیوه ی تحقیق، توصیفی-تحلیلی است و اطلاعات به صورت کتابخانه ای و اسنادی گردآوری شده است. بررسی ها حاکی از این است که در شناخت لایه های معنایی پنهان در نگاره، استفاده از راهکار آیکونوگرافی بسیار موثر است. مطالعه ی آیکونولوژی نشان می دهد که آیکون ترکیبی «شیر و خورشید» در گذر زمان تداوم یافته و با تغییر ارزش های نمادین، در جایگاهی جدید به کار گرفته شده است.

کلمات کلیدی:

نگاره معراج، فالنامه تهماسبی، شیر و خورشید، آیکونوگرافی، آیکونولوژی، پانوفسکی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1741028>

